

مکتبہ علمیہ

۱۸ نجی سنہ

۱۵ ربیع الآخر ۱۳۱۵

جزو، عدد : ۶۸

قزانلىقدىن سىڭرە اينىدىكى زىمان بۇ كۆچك حيوانى اوبەرك بۇيىنى اوقشامىش وحيوان ايسە آياغى يره اورىزىق، كيشىنەرك ەنوز يورغون اولمىدىغىنى حال وطوريله افهام ايلشدر .

قوپىئاغنىڭ رنگى كۆزل كىستانە ياغزى ايدى . صوڭ زىمانلىرىنى مسترىخاھە كچىرەرك ۱۸۲۵ سىنەسى زىحت دىيادن خلاص اولمشدر .

غرىبىدركە جىمىس وارد « قوپىئاغ » نىڭ رىسمى ياپىدىنى زىمان اطرافتە طوبىلانان يوزلرجه سىرچى دىمىر دوقق حرب آتتى نظر تفتيش و تماشادىن كچىردىكەن سىڭرە كىدە جىكارى زىمان ەربى « يادگار » اولقى اوزرە يلەسندىن بىر پارچە رجا ايتمشلر . ولىنغتونىڭ سايىسى بۇ تماشىكرانىڭ كىمىسندىن اوچ، بش، بعضىسندىن سىڭرەون شىلېن آلەرق ەربىنە بىر پارچە صاچىدىن، قویروغىدىن وىرمىشدر .

بىر كۆن ولىنغتون رىسمىڭ نە درجەدە ايلرولدىگىنى كۆرمىك اىچۇن كىلدىكى صەردە، رسام اھالىنىڭ يادگار اولەرق اسىترخامىنى و بۇ يوزدىن مىسدىن آلان اخذ و اعطائى آڭلاتمش و ولىنغتون دىخى « اوبىلە ايسە قوپىئاغنىڭ يلەسندىن، بىرچىدىن، قویروغىدىن بىرشى قالمىجىق » دىەرك بىر چارە تھرىسە قوبولمشدر .

نھایت بىر بىۋىك قفس ياپىدىرىلەرق قوپىئاغ اىچىنە قونۇش و بۇ وچھالە يادگار اخذ و اعطاسە نھایت وىرلمشدر .

محمد رشدى

ذیل طابع

اسكندىركى پدىرى فېلىپە (بوسىفال) اسىمىدە بىر آت كىتورمىشلىردى . حيوان غایت خوىسىز و حشارى اولدىغىدىن . يانە كىمىسە تىقرىب ايدەمزدى . فېلىپ بۇخالى كۆرنىجە متەسىر الرىكوب اولان بۇ حيواننىڭ صاچىنە اعادەسىنى امر ايلدى . اورادە حاضر اولان اسكندىر پدىرىدىن بىر كۆمەدە كىندوسىنىڭ يىلغىسەنە مساعىدە استىدى . موافقت اىلسىلە اسكندىر حيواننىڭ يانە ياقلاشەرق اصول ايلە كىمىنىڭ يانىدىن طوتىدى . و باشى كۆنشىە مقابل چویردى . زىرا دقت ايتىش ايدىكە، بوسىفال كۆلگەسىنى ىردە كۆردىكە اۆرىكۆر . حيوان بۇ صورتلە زمىنە عكس ايدىن

گولگه‌سندن روگردان اولنجه، تیزلیمکی ترك ایلدی . بوندن استفاده ایدن اسکندر بر الیه حیوانک بوینی اوقشادقدن صکره صرتمده کی بیدینی آتورق درحال بو سیفالک اوزرینه صجرا دی . حیوان قوشمق استدیگی جهته آتی یوروب زبون ایدنجه یه قدر دیزکین ایدرک یه بندیکی بره عودتله اوزرندن ایدی . بو حالی تماشا ایدن بدری اسکندره : « اوغلم ! سکا سلائیك حکومتی الویرمز . سن کندینه لایق بر حکومت واسعه بولمیسک » دیدی . اسکندر حین وفاتنه قدر بو آتک یته ، صوینه بالذات کندوسی تقید ایدردی . وفی الحقیقه بو سیفال ده اسکندردن بشقه‌سینه رام اولمزدی . مشار الیه ایران سفرینه بیله بو حیوانله عزیمت ایلشدر .

*

نامداران عربک دخی بنک آنلری مشهوردر . از جمله ایران قحنه مأمور اولان اردوی اسلامک سرعسکری سعد بن وقاصک (بلقا) اسمنده بر قصرانی اوله‌رق بو محاربه‌یه آکا رکوب ایله کتمش ایدی . حتی (فادسیه) قحنده (بلقایه) شاعر مشهور (ابن محجن نفی) یلمش و چونکه حضرت سعد یوم مذکورده (نفیس) دن مضطرب و قصرندن محاربه‌نک نتیجه‌سینه مترقب اولدینی بر صرمده بردنبره اردونک آرقه جهندن بر سواری پرهیت ظهور اتمسینه سعد « عجایب ! بو حیوان طبق بلقا ، سواری ایسه عین ابن محجن . حال بوکه بلقا آخورده و ابن محجن محبسه‌ده در » دیمش و نزدنده بولسان زوجهمی سلمی ایسه ، تخمینکیز طوغریدر . زیرا گوردیگیز آت بلقا و سوارسی‌ده ابن محجندر . چونکه معسکر-اسلامک حافی محبسدن مشاهده ایدن ابن محجن بگا مراجعت و سوزناک بر قطعه ایله طلب اجازت ایلدیگندن ، محبسدن چیقاروب بلقایده کندوسینه تسلیم ایلدم دیمش . و اوگون ایسه متواتردن اولدینی اوزره ابن محجن ایران اردوسنی بری برینه قاتمشد .

*

سلاطین عثمانیه‌نک دخی تاریخجه شهرت بولش اسب خاصلری واردر . از جمله سلطان مراد رابعک خیول خاصه‌سندن بغداد سفرنده بندیکی اسبلرده مشهوردرکه ، بری (بادصبا) دیگر (طیار) و اوچنجیسی (آغا آله‌سی) اسمنده ایدی . حتی نفی (زخشیه) لرینک برنجیسنده اولکی ایکسنی شو بیتلرله وصف ایلشدر :

« بارک الله زهی رخس هایون سیما
 که قومش نامنی سلطان جهان (باد صبا)
 نه صبا بصاعقه دیرسهم یراشور سرعته
 که سگر دیرکن آکا سایه سی اولمز همیا »

و

« قوش یتشمز دیر ایدم اولمه (طیار) اگر
 ایره مز کر دینه زیر آکه نه صرصره نه صبا
 نیچه طیار او سبکیای جهان یمیا کم
 آکا همسر اوله مز هیچ نه عنقا، نه ها »

اوچنجیسی اولان آغا آله سنک وصفنده ایسه بر قصیده مطوله انشاد ایلشدیر که
 اولدن برقاج بیقی شودر :

« تعالی الله زهی رخس هایون هاسایه
 که تصویر دلاراسی یترا گلنجه دنیایه
 آغا آله سی اول گلگون خوش اندام ورعنا کم
 دگلدر برچم ویال ودمی محتاج حنایه
 نهدر اول شیوه رفتار ایله اول پیکر موزون
 کورن حیران قالور آناز صنع حق تعالی به
 نهدم کیم ناز ایله جولان ایدوب میل خرام ایلر
 دوزر بر دلربای آل پوش خوب سیمایه
 او دکلو سرخ ور حشان موی اندامی که لایقدر
 قبای جسمنی گر بگزده دیرسهم آل دیبایه
 عرق موج اورسه کاهی شدت سرعته جسمنده
 دوزر اول دمده بر موج رنگین آل خارایه »

